

# حضور زنان در ارگان‌های نظامی از دیدگاه آموزه‌های اسلامی

مؤلفان:

رباب مَطیری

محمد مهدی کریمی نیا

مجتبی انصاری مقدم

|                     |                                                                                                                    |
|---------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| سرشناسه             | مطیری، رباب، ۱۳۶۹-                                                                                                 |
| عنوان و نام پدیدآور | حضور زنان در ارگان‌های نظامی از دیدگاه آموزه‌های اسلامی/ مؤلفان رباب مطیری، محمدمهدی کریمی‌نیا، مجتبی انصاری مقدم. |
| مشخصات نشر          | قم: جلوه کمال، ۱۴۰۰.                                                                                               |
| مشخصات ظاهری        | ۱۶۵ ص؛ مصور.                                                                                                       |
| شابک                | ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۹۴-۰۰۹۸-                                                                                                 |
| وضعیت فهرست نویسی   | فیبا                                                                                                               |
| یادداشت             | کتابنامه.                                                                                                          |
| موضوع               | زنان در جنگ -- جنبه های مذهبی -- اسلام                                                                             |
| موضوع               | Women in war-- *Religious aspects -- Islam                                                                         |
| موضوع               | زنان در جنگ-- ایران                                                                                                |
| موضوع               | Women in war-- Iran                                                                                                |
| موضوع               | زنان در اسلام                                                                                                      |
| موضوع               | Women in Islam                                                                                                     |
| شناسه افزوده        | کریمی‌نیا، محمدمهدی، ۱۳۴۴ -                                                                                        |
| شناسه افزوده        | انصاری مقدم، مجتبی، ۱۳۷۶ -                                                                                         |
| رده بندی کنگره      | ۳۲۰/۲۷۹۴۰                                                                                                          |
| رده بندی دیویی      | ۳۸۳/۲۹۷                                                                                                            |
| شماره کتابشناسی ملی | ۸۴۰۵۵۴۰                                                                                                            |
| اطلاعات رکورد       | فیبا                                                                                                               |
| کتابشناسی           |                                                                                                                    |

## شناسنامه کتاب

نام کتاب: حضور زنان در ارگان‌های نظامی از دیدگاه آموزه‌های اسلامی

مؤلفان: رباب مطیری، محمدمهدی کریمی نیا و مجتبی انصاری مقدم

طرح جلد و گرافیک: فائزه سادات حسینیان

ناشر: جلوه کمال؛

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۹۴-۹۸-۰

شمارگان: ۱۰۰۰

تاریخ انتشار: ۱۴۰۰ ش.

قیمت: ۴۹۰۰۰۰ ریال؛ فروش الکترونیک: ۰۹۰۲۹۶۰۴۲۴۳

# فهرست مطالب

| صفحه | عنوان                               |
|------|-------------------------------------|
| ۱    | مقدمه                               |
|      | بخش اول: مفاهیم و کلیات             |
| ۷    | فصل اول: مفاهیم                     |
| ۷    | مبحث اول: مفهوم جهاد                |
| ۷    | مبحث دوم: مفهوم دفاع                |
| ۸    | مبحث سوم: مفهوم ارگان               |
| ۸    | مبحث چهارم: مفهوم نظم               |
| ۹    | مبحث پنجم: مفهوم انقلاب             |
| ۱۱   | فصل دوم: کلیات                      |
| ۱۲   | مبحث اول: اهمیت موضوع               |
| ۱۳   | مبحث دوم: اهداف پژوهش               |
| ۱۳   | مبحث سوم: جایگاه عرصه جهاد در اسلام |
| ۱۶   | مبحث چهارم: ارتباط جهاد و دفاع      |
| ۱۶   | مبحث پنجم: آموزش نظامی زنان         |

بخش دوم: حضور زنان مسلمان در جنگ‌های تحت لوای اسلام

- ۲۱ فصل اول: عصر پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم)
- ۲۱ مبحث اول: حضور زنان در جنگ‌های اسلامی
- ۲۲ گفتار اول: کمک‌رسانی
- ۲۴ گفتار دوم: زنان مسلح
- ۲۸ گفتار سوم: زنان با شهامت و صبور
- ۳۰ گفتار چهارم: شمشیر زنان، زبان و بیان
- ۳۱ گفتار پنجم: بیشگام‌ترین زن برای حفظ اسلام
- ۳۳ فصل دوم: عصر امام علی (علیه السلام)
- ۳۴ مبحث اول: علی (علیه السلام) بعد از رحلت پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم)
- ۳۶ گفتار اول: حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها)
- ۴۰ گفتار دوم: زنان در زمان خلافت امام علی (علیه السلام)
- ۴۹ فصل سوم: هشت سال دفاع مقدس
- ۵۰ مبحث اول: حضور زنان در میدان نبرد و خط مقدم
- ۵۱ گفتار اول: شرکت مستقیم در عملیات‌ها
- ۵۳ گفتار دوم: اسارت در جنگ
- ۵۴ مبحث دوم: فعالیت زنان در پشت جبهه‌های جنگ
- ۵۴ گفتار اول: پرستاری و امداد رسانی به مجروحین
- ۵۵ گفتار دوم: حضور زنان در پشتیبانی و خدمات رسانی جنگ
- ۵۶ گفتار سوم: زنان عامل استحکام خانواده در هشت سال دفاع مقدس
- بخش سوم: حضور زنان مسلمان در انقلاب‌های تحت لوای اسلام

- ۶۵ فصل اول: عصر عاشورا
- ۶۶ مبحث اول: خانه زن کوفی
- ۶۸ مبحث دوم: بین راه کربلا
- ۶۹ مبحث سوم: در میدان نبرد (دهم محرم)
- ۶۹ گفتار اول: راضی هستی مادر؟
- ۷۰ گفتار دوم: مادرم گفت به میدان برو!
- ۷۰ مبحث چهارم: زنان بنی هاشم
- ۷۰ گفتار اول: رباب همسر امام حسین (علیه السلام)
- ۷۲ گفتار دوم: ام کلثوم و فاطمه و لبابه
- ۷۳ گفتار سوم: زینب کبری (سلام الله علیها)
- ۷۷ فصل دوم: انقلاب اسلامی ایران
- ۷۸ مبحث اول: مبارزات اسلامی زنان در عصر قاجار
- ۷۸ گفتار اول: جنبش تنباکو
- ۸۱ گفتار دوم: حمایت از علمای دین
- ۸۲ گفتار سوم: تلاش برای تأسیس بانک ملی
- ۸۳ گفتار چهارم: مشارکت در برخوردهای مسلحانه
- ۸۵ گفتار پنجم: حضور در صحنه‌های دیگر
- ۸۸ مبحث دوم: حکومت پهلوی اول (رضا شاه)
- ۹۱ مبحث سوم: حکومت پهلوی دوم (محمد رضا شاه)

## مقدمه

دین اسلام با در نظر گرفتن شرایط، دسته‌ای از قوانین و مقررات را در اختیار انسان قرار داده تا بدین وسیله به کمال برسد. دین اسلام به عرصه مهمی به نام «جهاد» اشاره می‌کند، که انسان می‌تواند با سپری کردن آموزش‌های رزمی و نظامی، خود را برای مقابله با دشمن آماده کند و از این طریق دین اسلام را از دست مزدوران نجات دهد. اینک آن چیزی که مورد اهمیت واقع شده، مسئله‌ای در رابطه با حضور زنان در ارگان‌های نظامی بوده است؛ به طوری که در این قسمت چند سوال در رابطه با این موضوع مطرح می‌شود، آیا زنان با وجود محدودیتی مثل حجاب می‌توانند در عرصه‌های نظامی شرکت کنند یا خیر؟، اگر جواب مثبت است، فعالیت‌های آن‌ها در عرصه نظامی به چه نحوی بوده و تا چه اندازه می‌توانستند در این عرصه شرکت کنند؟

طبق مطالعات انجام شده، متوجه آن شدیم که زنان از صدر اسلام تا عصر حاضر در شرایط خاص و ضروری، وارد عرصه نبرد می‌شدند و فعالیت‌های مختلفی، به صورت رزمی و یا غیر رزمی انجام می‌دادند، و سعی می‌کردند از هر فرصتی استفاده کنند تا به دفاع از ولایت بپردازند، و

حکومت جور و فاسد را از بین ببرند. حضور زنان در عرصه‌های نبرد این مطلب را می‌رساند که آن‌ها هیچ منعی و محدودیتی برای شرکت در جنگ از طرف اسلام نداشتند؛ گرچه اسلام جهاد را برای آن‌ها واجب نکرده، اما به این معنا نیست که حرمت جهاد برای زنان به صورت قاطع مطرح شده باشد، بلکه واجب نبودن این مسئله، بدان معنا است که هیچ نوع هرجی بر زنان، در مسئله جهاد و جنگ وجود ندارد؛ همان‌طور که اطلاعات را بررسی کردیم زنان برای شرکت در میدان‌های نبرد از پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) اجازه می‌گرفتند. گاهی اوقات پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) طبق شرایط خاص آن‌ها را به وظیفه دیگری هم‌چون همسرداری، که اسلام آن را «جهاد زن» معرفی کرده است، راهنمایی می‌کردند، و گاهی اوقات دعوت آن‌ها را برای حضور در جنگ به عنوان امداد رسان و غیره، می‌پذیرفتند.

زنان با حضور در عرصه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، نظامی و غیره، توانستند حضور خود را در جامعه نقش‌آفرینی کنند. آن‌ها با استخدام شدن در ارگان‌هایی هم‌چون ارتش، سپاه، بسیج و غیره، توانستند به فعالیت‌های رزمی و دفاعی مشغول شوند، تا در صورت احساس خطر از طرف مزدوران و دشمنان، به دفاع از خود و جامعه بپردازند اینک با توجه به گواه تاریخ، دریافتیم که زنان به عنوان عنصری کارآمد و مفید، در مسائل نظامی و رزمی، می‌توانند نقش مهمی برای حفظ اسلام، ایفا کنند؛ به طوری که

توانستند با حرکت خود به جهانیان ثابت کنند که در کنار مبانی اسلامی می‌توانند آزادی و شخصیت انسانی خود را حفظ و پایدار کنند.

ولله الحمد

دکتر محمدمهدی کریمی نیا<sup>۱</sup>

رباب مطیری<sup>۲</sup>

دکتر مجتبی انصاری مقدم<sup>۳</sup>

www.ketab.ir

---

۱. پست الکترونیکی: kariminiya2002@yahoo.com

۲. پست الکترونیکی: abresefid.m@gmail.com

۳. پست الکترونیکی: mojtabaansari6767@gmail.com